

Iltapäivätoiminnan raportti lukuvuodelta 2020-2021

Toimintasuunnitelma lukuvuodelle 2021-22

Kerholaisten määrät lukuvuonna 2020-2021

Iltapäiväkerhoissa oli yhteensä 423 lasta, joista hieman yli 300 oli 1. luokkalaisia. Keväällä kielteisen päätöksen sai n. 20 lasta. Osa keväällä kielteisen päätöksen saaneista lapsista on saanut paikan jonon kautta, kun perumisten vuoksi paikkoja on vapautunut kerhoissa. Osalla kielteisen päätökseen saaneista lapsista ei ole ollut oikeutta ip-toimintaan. Kolsan ja Hyökkälän kerhoihin kohdennettiin resurssia valmistavan luokan oppilaita ja tuen luokkien oppilaita varten. Mikkolan ja Pertun kerhoihin resursoinnissa huomioitiin aiempaa steppi-ryhmien ja EMO-ryhmien oppilaiden hakeutuminen iltapäivätoimintaan.

Syksyllä 2020 tehtiin muutos iltapäivätoiminnan perusteisiin sen suhteen, keillä on oikeus iltapäivätoimintapaikkaan. Valmistavan luokan oppilaiden iltapäivätoiminnan oikeutta lisättiin siten, että valmistavan luokan oppilaat vuosiluokilla 3-4 voivat tarvittaessa päästä iltapäivätoimintaan. Tämä katsottiin tarpeelliseksi kielenkehityksen ja integroitumisen tueksi.

Lisäksi lukuvuonna 2020-21 tehtiin muutos iltapäivätoiminnan järjestämisessä siihen, että oppilas kuljetetaan sille koululle, josta iltapäivätoiminnan paikkaa tarjotaan, jos kerhoa ei synny omalle koululle. Tällainen tilanne tuli lukuvuonna 2020-21 Rusutjärvelle, Nahkelaan, Tuomalaan ja Ruotsinkylään. Näiden koulujen oppilaille tarjottiin paikat Paijalasta, Vaunukankaalta, Kirkonkylästä ja Mikkolasta. Keväällä kielteisen päätöksen sai 13 lasta, mutta heistä uudelleen jonoon ilmoittautuneista kaikille halukkaille onnistuttiin järjestämään paikat. Toimintaa jatkettiin näiden yksiköiden osalta 16.30 asti.

Iltapäiväkerho	kerholaisia	paikat 1. lk	paikat 2. lk	3.lk →	kielteinen päätös
Hyökkälä	37	32	5	-	
Kellokoski	40	32	8		
Kirkonkylä	43	27	15	1	4
Klemetskog	4	4	0		
Kolsa	18	9	7	2	
Lepola	36	24	12		
Mikkola	33	25	8		
Paijala	43	39	4		5
Perttu	33	20	11	2	
Riihikallio	53	48	5		3
Ruotsinkylä	18	9	7	2	
Rusutjärvi	14	7	7		
Vanhakylä	13	4	8	1	

Vaunukangas	38	38	0		
yhteensä	423	318	97	8	13

Koronapandemian huomioiminen iltapäivätoiminnassa

Jokaisessa kerhossa tehtiin perustoimintaan terveysturvallisuuden johdosta järjestelyjä, joilla pienennettiin koko iltapäivätoiminnan ryhmän riskiä joutua karanteeniin. Ryhmät toimivat Opetushallituksen ja THL:n ohjeiden mukaisesti pysyväisluonteisissa pienemmissä ryhmissä. Käsien pesusta huolehtiminen ja henkilöstön kasvo-
maskein käyttö olivat keskeisimpiä toimia ryhmäjakojen lisäksi.

Osa iltapäivätoimintaan oikeutetuista lapsista oli lukuvuoden aikana karanteenissa, koska koulussa olevissa luokissa oli positiivisia koronatapauksia. Näissä tilanteissa olemme tulleet vastaan iltapäivätoiminnan maksuissa huojentamalla maksun puoleen, mikäli poissaoloa tulee 10 päivää kuukauden aikana.

Toiminta-ajatus ja toiminnan arvojen noudattaminen

Kerhoissa on kiinnitetty paljon huomiota jokaisen lapsen yksilölliseen kohtaamiseen sekä lasten oikeudenmukaiseen ja tasapuoliseen kohtelemiseen. Iltapäivätoiminnassa huumoria ja lämminhenkisyyttä pidettiin tärkeimpinä toimintaa ohjaavina arvoina. Lasten toiveet ja kiinnostuksen kohteet vaikuttivat ohjatun toiminnan sisältöön. Yhdessä tehdyt pelisäännöt ja runko loivat turvallisuutta. Lapsille annettiin valinnan mahdollisuuksia aina silloin, kun se oli turvallista. Lapsilla oli joka päivä vapaata leikki-aikaa sekä sisällä että ulkona.

Kerhoissa on edistytty positiivisen minäkuvan luomisessa, sosiaalisten taitojen harjoittelussa ja yhteisöllisissä toimintatavoissa. Käytössä oli Huomaa hyvä! -positiivisen pedagogiikan opetuspaketti, Toimit hyvin –palautekortit ja Kerhon tähti -päivät. Lasten toiveita kuunneltiin ja niitä huomioitiin mahdollisuuksien mukaan toimintaa suunniteltaessa. Jokaisen kerhon kausi-, viikko- ja päiväohjelmaan oli jätetty väljyyttä lasten tarpeiden mukaisen toiminnan toteuttamiseksi. On tärkeää, että kaikki viihtyvät, syntyy toimivia kaverisuhteita ja lasten sosiaaliset taidot karttuvat. Kerhoissa järjestettiin aikaa rauhoittumiseen koulupäivän jälkeen. Läksyjen tekemiseen annettiin tukea päivittäin. Kerhossa kiusaaminen ja toisen ulkopuolelle jättäminen ovat kiellettyjä ja niihin puututtiin heti.

Turvallisen ympäristön luominen oli jokaisen iltapäiväkerhon toiminta-ajatuksessa tärkeintä. Turvallisessa ympäristössä keskeisintä oli hyvä ja luotettava suhde kerhoa ohjaaviin aikuisiin. Lasten ja ohjaajien keskinäinen vuorovaikutus on saanut hyvää palautetta sekä ohjaajilta, huoltajilta että lapsilta. Tähän vaikuttaa varmasti eniten se, että iltapäiväkerhojen ohjaajat työskentelevät myös koulun puolella aamupäivisin. Ohjaajat oppivat tuntemaan lapset paremmin ja tietävät heidän yksilöllisestä tuen tarpeestaan paljon.

Teema

Tuusulan iltapäivätoiminnan yhteinen teema oli hyvinvointi. Kaikissa kerhoissa lapsilla oli mahdollisuus ehdottaa toimintaan uusia sisältöjä, joista monia toteutettiin säännöllisesti lasten ideoille varattuina päivinä. Kaveritaitoja tuettiin ja pyrittiin siihen, että kaikille löytyisi kaveri ja olisi mielekästä puuhaa kavereiden kanssa. Rauhoittumishetkiä järjestettiin säännöllisesti monissa kerhoissa. Niiden aikana lapsille luettiin paljon.

Liikkuva koulu –hanke on vakiintunut iltapäivätoiminnassa kuten kouluillakin. Kerhoissa järjestettiin viikoittain liikuntahetkiä koulun salissa tai ulkona liikunta-alueella. Ulkoiluun ja vapaaseen leikkiin ja pelaamiseen pihalla annettiin päivittäin mahdollisuuksia sekä ohjattuna että vapaana toimintana. Osassa kerhoista ulkoilua on vähintään yhtä paljon kuin toimintaa sisällä, ja tämä on myös monen huoltajan toiveena.

Lasten jakaminen aktiivisesti pienempiin ryhmiin koettiin monessa kerhossa tärkeäksi sekä lasten että ohjaajien hyvinvoinnin kannalta. Pienemmät ryhmät rauhoittivat lapsia ja auttoivat ohjaajia keskittymään lasten ohjaamiseen. Kaikissa kerhoissa tätä ei voida ohjaajien määrän vuoksi toteuttaa, mutta näissä kerhoissa lapsia onkin ollut alle 20.

Ohjaajien koulutukset ja kokoontumiset

Iltapäivätoiminnan ohjaajille tarjottiin koulutusta osana koulunkäynninohjaajien koulutuskokonaisuutta.

Koulunkäynninohjaajille tarjottiin koulutusta säännöllisesti koulujen loma-aikoina.

Syyslomalla 2020 yli 70 tuusulalaista ohjaajaa osallistui Seurakuntaopiston järjestämille kaksipäiväisille koulunkäynninohjaajien koulutuspäiville. Koulutussisältöinä olivat

- Työkaluja haastavien oppilaiden kohtaamiseen ja ohjaukseen
- Huumorin hyödyntäminen oppilaan ohjauksessa
- Menetelmiä tukea oppilaita etäohjauksessa

Talvilomalla 2021 koulunkäynninohjaajille tarjottiin koulutuspäivä, jossa sisältöinä olivat

- Kielitietoiset toimintatavat ohjauksessa
- Lapsen ja nuoren psyykkisen kasvun tukeminen

Koulunkäynninohjaajien kehittämisryhmä aloitti lukuvuonna 2020-21. Ryhmään valittiin hakemusten perusteella ohjaajia siten, että edustus olisi sekä ala- että yläkoulusta yleisopetuksen ryhmistä, luokkamuotoisesta erityisopetuksesta ja vaativasta erityisopetuksesta. Mukana ryhmässä oli myös ohjaajia, jotka toimivat iltapäivätoiminnan ohjaajina tai vastuuhjaajina. Ryhmä kokoontui neljä kertaa ja käsitteli ohjaajien työn kuvaa, ohjaajille suunnatun opetussuunnitelmakyselyn tuloksia ja koulutustarpeita. Ohjaajille ei ole ennen suunnattu heidän työnsä kehittämiseen suuntautuvaa kuntatasoista työryhmää. Palaute ryhmän toiminnasta on ollut hyvää.

Tilat

Tilojen pienuus ja iltapäiväkerhoryhmän suuruus ovat haasteena monessa kerhossa. Ryhmän jakaminen on välttämätöntä, ja koulun tiloja on saatava käyttää aina, kun niissä on opetus loppunut. Osalla kouluista luokkatilojen joustava käyttö onnistuu hyvin, osalla huonommin. Muutamalla koululla (Paijala ja Riihikallio) ryhmä on jaettu pysyvästi kahteen osaan, koska 50-60 lapsen kanssa toimiminen rauhoittuu sitä kautta paljon.

Siivouksen taso koettiin vaihtelevaksi monessa kerhossa, koska iltapäivätoiminnassa on paljon lapsia ja kerho toimii joko omissa tiloissaan tai koulun luokkatiloissa. Niissä kerhoissa, joissa kulku kerhotilaan on suoraan ulkoa, oli eniten puutteita siivouksen tasossa. Monet iltapäiväkerhot toimivat koulun kanssa yhteisissä tiloissa, jolloin tila voi olla käytössä 8-9 tuntia päivittäin. Koko lukuvuoden käytössä ollut tehosiivous koronan vuoksi

Ruokapalvelut

Iltapäiväkerhojen välipalan laatu vaihteli sekä ohjaajien että huoltajien mielestä. Useimmiten välipalaa oli riittävästi, ja välipalaa pidettiin erittäin tärkeänä lasten pitkän päivän vuoksi. Kiisseleitä ja makeita välipaloja huoltajat pitivät ravintosisällöltään heikkoina ja toivoivat tilalle tai lisäksi erityisesti kasviksia ja hedelmiä. Monella koululla päivän lounaalta jääneitä hedelmiä saatiin tarjolle kerholaisille. Näkkileivän lisäksi toivottiin runsaasti muutaakin leipää, ja ruisleipä välipalalistalla sai paljon kiitosta. Huoltajapalautteen perusteella makean välipalan määrä on vähentynyt ja moni koki välipalan olevan hyvä, monipuolinen ja terveellinen.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajien tapaaminen oli koko lukuvuoden 2020-21 rajattua koronapandemiasta johtuvien säännösten noudattamisen vuoksi. Pääosa yhteydenpidosta on tapahtunut tiedottein ja viestein. Piha-alueella on ollut mahdollista vaihtaa jonkin verran kuulumisia, jos huoltaja on hakenut lastaan iltapäivätoiminnasta.

Tiedottamisessa käytettiin iltapäiväkerhon toimintakauden suunnitelmaa, reissuvihkoa, viikkotiedotetta ja tapahtumatiedotteita. Puhelimitse pidettiin yhteyttä tarpeen vaatiessa. Etähuoltajailta ei toiminut iltapäiväkerhon kannalta niin hyvin kuin aiempina käytäntönä ollut huoltajailta samaan aikaan 1. ja 2. luokan oppilaiden kanssa. Huoltajista suurin osa piti tiedonsaantia kerhon toiminnassa riittävänä.

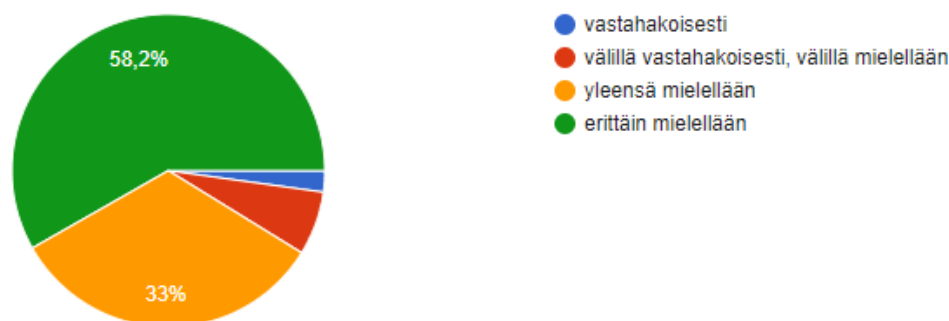
Palautekysely

Kerholaisten huoltajille on toteutettu vuotuisen tapaan palautekyselyt, jotka tehtiin maaliskuussa 2021. Kerhokohtaiset palautteet on toimitettu iltapäivätoiminnan ohjaajille ja heidän esimiehilleen eli koulujen rehtoreille tarkempaa käsittelyä varten.

Huoltajien vastaukset:

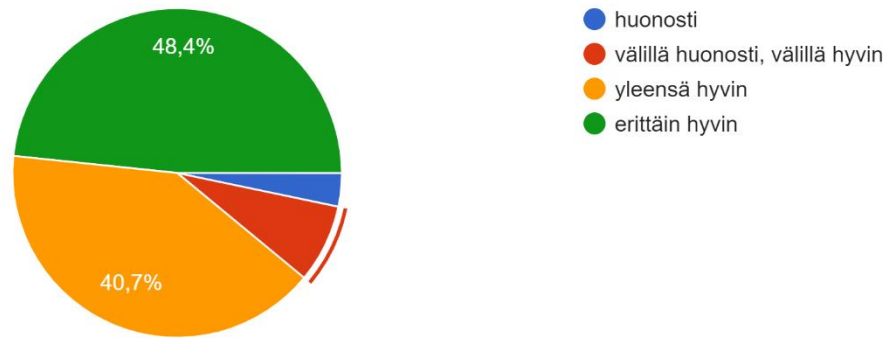
Miten mielellään lapsesi on mennyt kerhoon?

91 vastausta

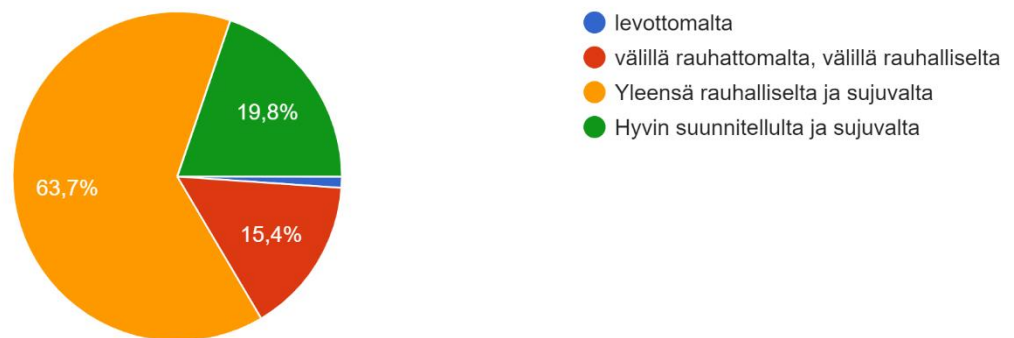
Kuinka lapsesi kertoo viihtyneensä kerhossa?

91 vastausta

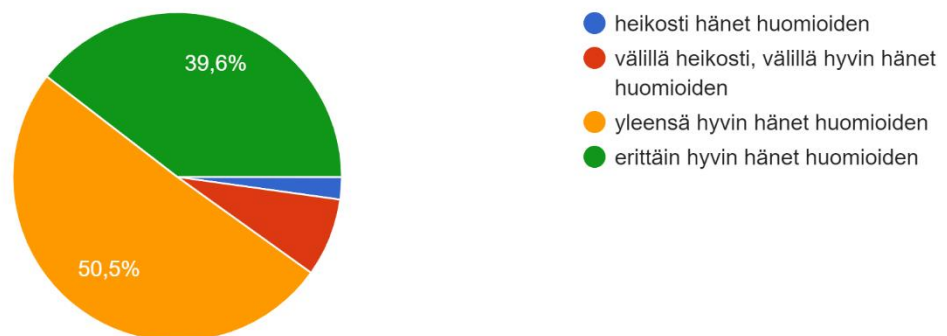
Miltä kerhon yleistunnelma vaikuttaa lapsen kertoman perusteella?

91 vastausta

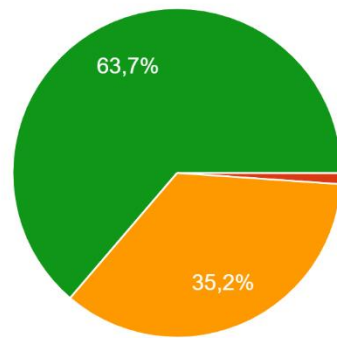
Miten ohjaajat suhtautuvat lapseesi lapsen kertoman perusteella?

91 vastausta

Miten olette saaneet tarvittaessa yhteyden ohjaajiin?

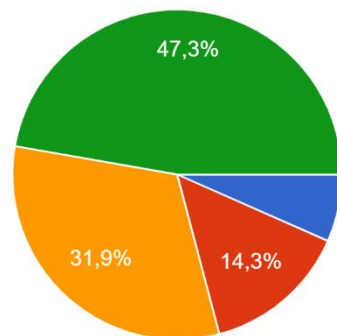
91 vastausta

- huonosti
- välillä huonosti, välillä hyvin
- yleensä hyvin
- erinomaisesti

Miten usein olette saaneet tietoa kerhon toiminnasta?

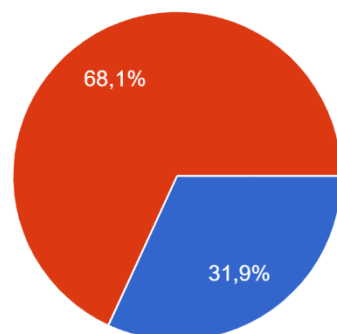
91 vastausta

- Viikoittain
- Parin viikon välein
- Kerran kuukaudessa
- Harvemmin

Onko tiedon saaminen kerhon toiminnasta ollut riittävää?

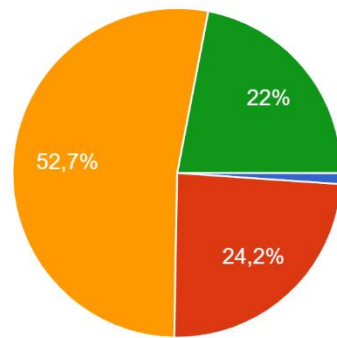
91 vastausta

- ei
- kyllä

Mitä lapsesi kertoo välipalan syömisestä?

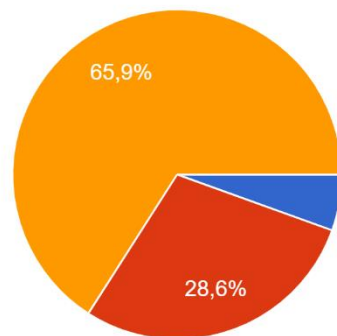
91 vastausta

- Välipala maistuu huonosti
- Välipala maistuu välillä huonosti, välillä hyvin
- Yleensä välipala maistuu hyvin
- Välipala maistuu erinomaisesti

Onko välipala vaikuttanut riittävältä lapsellesi?

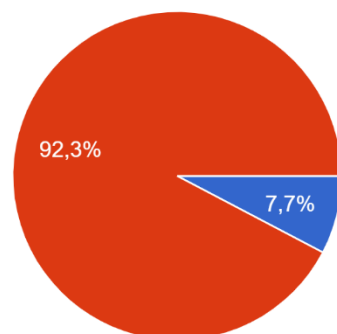
91 vastausta

- ei ole riittävä
- välillä on riittävä, välillä ei ole riittävä
- on yleensä riittävä

Onko kerhon toiminta-aika sopiva?

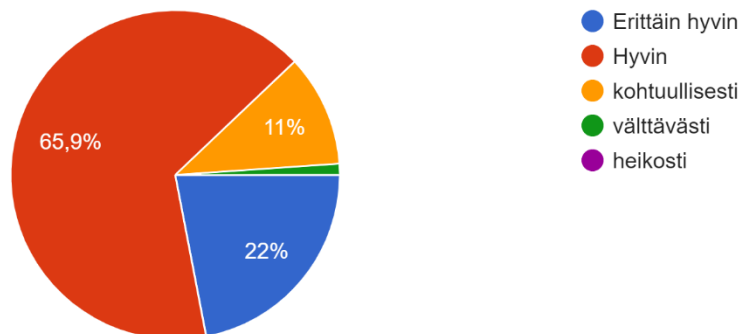
91 vastausta

- ei
- kyllä

Miten pandemiasta johtuvat hygieni- ja terveysturvallisuusasioista on onnistuttu iltapäivätoiminnassa huolehtimaan?

91 vastausta

Avoimissa vastauksissa lapset antavat paljon positiivista palautetta ohjaajille leikeistä ja tekemisestä. Tyytyväisyyttä välipalan antiinkin oli paljon, ja toiveissa olivat pannarit, hedelmät, leivät ja pullat. Ohjatun ja vapaavalintaisen tekemisen suhde oli lapsista sopiva. Leikkivälineet saivat paljon mainintoja lasten palautteissa ohjaajille.

Avoimissa vastauksissa lapset antavat paljon positiivista palautetta ohjaajille leikeistä ja tekemisestä. Tyytyväisyyttä välipalan antiinkin oli paljon, ja toiveissa olivat pannarit, hedelmät, leivät ja pullat. Ohjatun ja vapaavalintaisen tekemisen suhde oli lapsista sopiva. Leikkivälineet saivat paljon mainintoja lasten palautteissa ohjaajille. Osa lapsista piti iltapäivätoiminnan pysyväisluonteisia pienryhmiä ikävinä, koska omat hyvät ystävät toiselta luokalta saattoi olla eri ryhmässä.

Kehitettävää

Suurten kerhoryhmien jakaminen pienempiin osiin on haastavinta kello 12 ja 14 välillä, koska koulun tilat ovat pääosin opetusryhmien käytössä ja ruuhkaisia. Muuten tilojen käyttö on monella koululla ollut sujuvaa.

Sijaisten saaminen iltapäiväkerhoihin on haastavaa, ja flunssakausina ohjaajat joutuvat venymään paljon. Toimintaa on osattava muokata tilanteen mukaan tällaisina päivinä nopeasti. Koronarajoitteet ovat vaatineet myös iltapäivätoiminnan ohjaajilta paljon venymistä, eikä kaikkia suunnitelmia ja kehittämistoimia ole voitu toteuttaa halutulla tavalla.

Iltapäivätoiminnan vastuuhjaajien tapaamisia ei ole voitu toteuttaa kuin etäyhteyksin, mikä on vaikuttanut vertaistuen saamisen kokemuksiin kielteisesti. Yhteisöllisyyden palauttamiseen onkin kiinnitettävä huomiota lukuvuoden 2021-22 aikana.

Iltapäivätoiminnassa tuli koronakevään 2020 jälkeen keskimääräistä selvästi vähemmän hakemuksia iltapäivätoimintaan keskitettynä hakuajana, joka osui juuri valtakunnalliseen lähiopetuksen sulkuun ja etäopetusaikaan. Hakemuksia tuli runsaasti vielä myöhemmin keväällä ja kesän aikana, minkä vuoksi muutamille kouluille lisättiin ohjaajaresurssia.

Onnistumisia

Iltapäiväkerhojen ohjaajat toimivat aamupäivät koulun puolella, joten mahdollisuus yhteistyöhön opettajien kanssa on hyvä. Keskustelut kerholaisten opettajien kanssa ovat auttaneet ja tuoneet uusia keinoja kohdata lapsia ja toimia heidän kanssaan rakentavasti. Pienemmissä yksiköissä keskustelu ja yhteistyön tekeminen koko koulun henkilökunnan kanssa on ollut joustavaa ja vaivatonta. Alkusyksystä toiminta on ollut hektistä, ja silloin keskusteluaikaa opettajien kanssa on vaikeita järjestää, mutta tämä on tasoittunut toiminnan löydettyä vakiintuneet aikataulunsa ja muotonsa.

Suurissa iltapäiväkerhoissa ryhmän jakaminen pienempiin osiin on rahoittanut toimintaa. Monet ryhmät ruokailivat kahdessa osassa. Kouluilla on organisoitu vierekkäisiä luokkatiloja iltapäivätoiminnan käyttöön toiminnan rauhoittamiseksi.

Kaikissa kerhoissa on käytössä puhelimet ja vastuuhjaajalla on sujuvasti pääsy tietokoneelle.

Ohjaajien keskinäinen yhteishenki on monessa kerhossa koettu hyväksi, ja se on auttanut jaksamaan. Joskus työ on tuntunut yksinäiseltä, kun ryhmiä on jouduttu jakamaan pienemmiksi ja ohjaaja on ollut yksin vastuussa ryhmästä.

Iltapäiväkerhojen suunnitelmat lukuvuodelle 2021-22

Iltapäiväkerho	kerholaisia	paikat 1. lk	paikat 2. lk	3.lk →	kielteinen päätös	jonossa
Hyökkälä	45	26	19		3	
Kellokoski	41	24	17			
Kirkonkylä	44	28	15			
Klemetskog	12	10	2			
Kolsa	16	9	7			
Lepola	35	22	13		2	2
Mikkola	27	17	9	1		
Paijala	49	27	19		8	4
Perttu	38	25	12	1		
Riihikallio	57	48	9		3	
Ruotsinkylä	14	12	2			
Vaunukangas	54	51	3		2	
yhteensä	405	299	104	2	15	6

Toiminnan järjestäminen lukuvuonna 2021-22

Iltapäivätoiminnan järjestämisessä noudatetaan edelleen Opetushallituksen antamia kansallisia ohjeita tartuntojen välttämiseksi. Toiminta järjestetään tavallista pienemmissä pysyväisluonteisissa ryhmissä kaikissa kerhoissa. Ryhmissä on ryhmäkohtaisesti nimetty aikuinen vastuussa. Kerhoissa noudatetaan hyvää käsihygieniää. Käsien pesu kerhoon tullessa ja sieltä lähtiessä, ennen välipalaa ja ennen yhteiskäyttövälineillä leikkimistä ja leikkien jälkeen on toimintamallina kaikissa kerhoissa. Välipalan valmistuksessa ja tarjoilussa noudatetaan tarkkaa hygieniää. Henkilöstön poissaolot vaikuttavat myös iltapäiväkerhojen toimintaan ja mahdollisuuksien toteamista toimintaa suunnitellusti. Välillä pysyväisluonteisia pienryhmiä ei ole mahdollista toteuttaa turvallisesti.

Kehittämiskohteet ja teemat

Lukuvuoden 2021-22 yhteinen teema on iltapäivätoiminnassa sama kuin kaikilla Tuusulan kouluilla eli **kestävä tulevaisuus**. Keskeistä on se, että iltapäivätoiminnassa kiinnitetään asiaan huomiota esimerkiksi joillain seuraavista tavoista:

- kierrättäminen
- kierrätysmateriaalien käyttäminen esimerkiksi askartelussa
- lasten mahdollisuudet vaikuttaa kerhon toimintaan ja kerhon ohjelmaan (osallisuus)
- erilaisuuden hyväksyminen
- yhteisen päätöksenteon harjoittelu
- osallistuminen yhteisistä tiloista ja tavaroista huolehtimiseen
- osallistuminen sekä aktiivisempiin että rauhallisempiin hetkiin ja toimiin kerhossa
- teot myönteisen ilmapiirin rakentamiseksi
- lasten ja aikuisten hyvinvointia tukeva toiminta

Käytännössä kestävä tulevaisuus huomioidaan erässä kerhossa näin: ”Kerhossa kierrätämme roskat. Uusio-
käytämme askarteluun mahdollisuuksien mukaan vessapaperirullia, maitotölkkejä tms. Paperinkulutusta on ker-
hossa rajattu ja kannustamme lapsia hyötykäyttämään välineitä. Jokainen huolehtii kerhon tavaroista ja väli-
neistä. Yhdessä pidämme kerhotilan siistinä. Osallisuus näkyy kerhossamme kuuntelemalla lasten toiveita. Lap-
set vaikuttavat kerhon toimintaan ja tapahtumiin. Kaikilla on mahdollisuus osallistua liikuntaan, kädentaitoihin
sekä rentoutukseen. Ulkoilemme kerhossa joka päivä.”

Ohjaajien koulutustarjonta ja ohjaajien kehittämisryhmä

Vastuuohjaajat tapaavat neljästi lukuvuoden aikana. Ensimmäisessä tapaamisessa ennen lukuvuoden alkua vas-
tuuohjaajia ja koulujen rehtoreita ohjeistettiin organisoimaan iltapäiväkerhon toiminta valtakunnallisten ohjei-
den mukaisesti tartuntojen välttämiseksi. Monessa kerhossa aloitti uusi vastuuohjaaja, joten ensimmäisellä ker-
ralla keskusteltiin paljon arjen käytänteistä, lasten seurannan järjestelmästä Daisysta, iltapäiväkerhon toiminta-
suunnitelman tekemisestä ja suunniteltiin tulevia tapaamisia.

Koulutukset järjestyvät jälleen sekä syyslomalle että talvilomalle. Syysloman koulutustarjonta järjestetään joko
Kaikille yhteinen koulu -hankkeen kautta tai yhteistyössä STEP-koulutuksen kanssa: [Koulunkäynnin- ja iltapäivä-
kerhojen ohjaajien seminaari 18. – 19.10.2021 \(eventilla.com\)](https://www.eventilla.com) Talviloman koulutusta suunnitellaan yhdessä kou-
lunkäynninohjaajien kehittämisryhmän kanssa.